

LT

LT

LT

EUROPOS BENDRIJŲ KOMISIJA

Briuselis, 21.4.2009
COM(2009) 199 galutinis

Rekomendacija

TARYBOS SPRENDIMAS

skirti Rumunijai savitarpio pagalbą

Pasiūlymas

TARYBOS SPRENDIMAS

skirti Rumunijai ES vidutinės trukmės finansinę pagalbą

Rekomendacija

TARYBOS SPRENDIMAS

skirti Rumunijai savitarpio pagalbą

ir

Pasiūlymas

TARYBOS SPRENDIMAS

skirti Rumunijai ES vidutinės trukmės finansinę pagalbą

AIŠKINAMASIS MEMORANDUMAS

1. IŽANGA

Rumunijos ekonomika pastaraisiais metais labai sparčiai augo: nuo 2002 m. vidutinis augimas siekė 6,5 %, o 2008 m. padidėjo net iki 7,1 %. Ekonomikos augimą iš esmės lėmė vartojimo ir investicijų vidaus paklausa, kurią dar paskatino užsienio lėšomis finansuojamo finansinio tarpininkavimo bumai ir spartus darbo užmokesčio augimas. Dėl didelio išorės skolinimosi sparčiai didėjo išorės skola, 2008 m. pabaigoje pasiekusi 53 % BVP, o plačiai paplitęs skolinimas užsienio valiuta padidino namų ūkių ir įmonių balansų pažeidžiamumą staigiems valiutos kurso pokyčiams. Vidaus paklausos spaudimą dar labiau sustiprino procikliška fiskalinė politika, o grynasis valstybės skolinimasis staigiai išaugo nuo 1,2 % BVP 2005 m. iki 5,4 % BVP 2008 m., nepaisant viena po kitos pateiktų Tarybos nuomonių ir 2008 m. birželio mėn. Komisijos politinių konsultacijų, kuriomis raginama vykdyti fiskalinę konsolidavimą ir tobulinti biudžeto valdymą.

Dėl pasaulinio ekonomikos nuosmukio ir padidėjusio nenoro rizikuoti atsižvelgiant į šalies pažeidžiamumą kapitalo srautai į Rumuniją smarkiai sumažėjo. Padidėjęs spaudimas valiutos kursui lėmė daugiau nei 30 % sukauptą nuvertėjimą nuo 2007 m. rugpjūčio mėn. 2008 m. paskutinį ketvirtį vidaus paklausa sumažėjo daugiau nei 4 %, palyginti su tuo pačiu laikotarpiu prieš metus, iš esmės dėl to, kad sumažėjo privatus vartojimas, nors pirmųjų trijų ketvirčių rodikliai buvo dviženkliai. Be to, išorės konkurencingumo ir našumo raidą stabdė lėtas struktūrinių reformų pradėtum Rumunijai įstojus į ES, tempas. Vyriausybei taip pat kyla vis daugiau sunkumų obligacijų rinkoje, kurioje beveik išimtinai vyrauja trumpo termino obligacijos, kurių vidutinis pajamingumas nuo praeitų metų padidėjo maždaug 300 bazinių punktų.

Atsižvelgdamos į šias aplinkybes 2009 m. kovo 6 d. Rumunijos valdžios institucijos¹ paprašė EB paramos mokėjimų balansui; su tokiu pat prašymu jos kreipėsi ir į Tarptautinį valiutos fondą (TVF) ir Pasaulio banką. Nors šiuo metu ypatingos krizės nėra, jų nuomone, išorės finansinė parama šiuo etapu yra būtina, kad būtų galima padidinti Rumunijos užsienio atsargų apsaugą, remiantis scenarijumi, kad per kitus dvejus metus tiek viešajame, tiek privačiajame sektoriuje išorės finansavimo padėtis bus labai įtempta. Programa taip pat padėtų sustiprinti pasitikėjimą Rumunijos gebėjimu vykdyti išorės įsipareigojimus.

Komisija kartu su Tarybai pirmininkaujančia valstybe nare kovo 9 d. pranešė, kad ES pasirengusi kartu su TVF koordinuotai suteikti finansavimo paketą Rumunijos mokėjimų balanso stabilumui paremti. Tačiau pabrėžta, kad finansinė pagalba bus suteikta su sąlyga, kad Rumunijos valdžios institucijos tvirtai įsipareigotų įgyvendinti paramos priemonių programą.

Remdamosi diskusijomis su Komisija ir TVF, Rumunijos valdžios institucijos nusiųs Komisijai ir TVF ketinimų protokolą, pabrėždamos pagrindinius savo ekonomikos koregavimo programos elementus. Šis protokolas – Tarybos finansinės pagalbos Rumunijai sąlyga. Pagrindinis šios koregavimo programos tikslas – sušvelninti smarkaus privačiojo kapitalo įplaukų sumažėjimo poveikį, kartu įgyvendinant politikos priemones išorės ir fiskaliniam disbalansui sumažinti ir finansų sektoriui sustiprinti. Atsižvelgdamos į šią programą, devynių didžiausių Rumunijoje įsteigtų užsienio kapitalo bankų patronuojančiosios institucijos prisiėmė bendrą įsipareigojimą išlaikyti bendrąją poziciją Rumunijoje ir prireikus suteikti papildomo kapitalo.

2. MAKROEKONOMINĖS TENDENCIJOS IR PERSPEKTYVOS

Kelerius metus BVP sparčiai augo – vidutiniškai 6,5 % per metus nuo 2002 m., tačiau 2008 m. paskutinį ketvirtį augimas labai sulėtėjo – iki 2,9 %, palyginti su tuo pačiu laikotarpiu prieš metus. Taip atsitiko iš esmės todėl, kad privatus vartojimas sumažėjo beveik 4 % per metus, ir tuo pat metu bankai beveik nustojo teikti paskolas. Bendrasis pagrindinio kapitalo formavimas staiga sulėtėjo nuo daugiau kaip 30 % pirmą ketvirtį, palyginti su tuo pačiu laikotarpiu prieš metus, iki kiek mažiau nei 3 % paskutinį ketvirtį. Kiek tai susiję su pasiūla, sulėtėjimą lėmė maždaug 8 % pramonės sektoriaus veiklos apimties sumažėjimas, palyginti su 5,5 % padidėjimu 2008 m. pirmą ketvirtį. Statybos ir paslaugų sektoriuose taip pat užregistruotas smarkus ekonominės veiklos sulėtėjimas.

Paskutinį ketvirtį smarkiai sumažėjus vidaus paklausai taip pat sulėtėjo importas: metų pabaigoje metiniai augimo rodikliai tapo neigiami (-18 %, palyginti su tuo pačiu laikotarpiu prieš metus), o 2009 m. sausio mėn. sumažėjo dar labiau (-28 %, palyginti su tuo pačiu laikotarpiu prieš metus, skaičiuojant RON). Eksperto rezultatai taip pat labai suprastėjo (-8 % 2008 m. gruodžio mėn., palyginti su tuo pačiu laikotarpiu prieš metus, ir -13 % 2009 m. sausio mėn.). Apskritai 2008 m. einamosios sąskaitos deficitas šiek tiek sumažėjo, bet išliko didelis – 12,3 % BVP, palyginti su 13,5 % BVP 2007 m. Kiek tai susiję su finansavimu, 2008 m. tiesioginės užsienio investicijos (TUI) dengė maždaug 54 % einamosios sąskaitos

---

¹ Vadovaujantis 2008 m. rugsėjo 29 d. EFK priimtomis Ne Bendrijos paskolų ES valstybėms narėms sąlygomis (angl. *Terms of Reference on non-Community loans to EU Member States*), tai buvo padaryta Finansų ministro Gheorghe Pogea raštu Komisijos nariui Joaquin Almunia. Tokį pat raštą EFK narys Stefan Nanu parašė EFK sekretorei Odile Renaud Basso ir Komisijos atstovui komitete Marco Buti.

deficito. Likusi dalis buvo iš esmės finansuojama didinant išorės skolą (daugiausia privačiojo sektoriaus), kuri 2008 m. pabaigoje padidėjo iki maždaug 53 % BVP.

- Ekonomikos pakilimo laikotarpiu dėl darbo jėgos trūkumo, susijusio su dideliais emigracijos srautais ir palyginti didele ne kvalifikuotų darbuotojų dalimi, susiformavo darbo užmokesčio ir kainų spirālė, o darbo užmokesčio augimas viršijo menką našumo augimą. Darbo užmokestis labai sparčiai augo pirmuosius du 2008 m. ketvirčius (nominalusis darbo užmokestis didėjo maždaug 25 % per metus), o vėliau augimas sulėtėjo ir 2009 m. sausio mėn. siekė 13 %, palyginti su tuo pačiu laikotarpiu prieš metus. Nepaisant mažėjančių prekių ir maisto produktų kainų, VKI infliacija vėl padidėjo nuo 6,3 % 2008 m. gruodžio mėn. iki 6,9 % 2009 m. vasario mėn. dėl 8 % nominaliojo efektyviojo valiutos kurso sumažėjimo per tą laikotarpį.

Atsižvelgiant į staigų ekonominės veiklos sulėtėjimą 2008 m. paskutinį ketvirtį ir tikėtiną tolesnę pasaulinės ekonominės perspektyvos blogėjimą numatoma, kad BVP augimas 2009 m. taps neigiamas (maždaug -4 %) sumažėjus vartojimui ir investicijoms, o tai iš dalies atsvers išorės deficito korekcija.

3. VALSTYBĖS FINANSAI

2005–2008 m. labai išaugus paklausai, Rumunija vykdė prociklišką fiskalinę politiką, kai nominalusis deficitas padidėjo nuo 1,2 % BVP 2005 m. iki 5,4 % BVP 2008 m., o realusis BVP augimas siekė 6,5 %, nepaisydama pakartotinių patarimų 2008 m. vasario mėn. Tarybos nuomonėje dėl Rumunijos konvergencijos programos ir 2008 m. birželio mėn. Komisijos pateiktose politinėse konsultacijose. Tai iš esmės galima paaiškinti prastu biudžeto planavimu ir vykdymu. Neplanuotai gautos pajamos paprastai buvo išleidžiamos taisant tų pačių metų biudžetą, nepaliekant daugiau veiksmų laisvės prastesniems laikams. Dėl viešojo administravimo trūkumų taip pat ne kartą buvo nevykdomi investicijų į kapitalo išlaidų planai, dalį biudžete investicijoms numatytų išteklių perkeliant einamosioms išlaidoms, kaip antai viešojo sektoriaus darbo užmokestis ir socialiniai pervedimai, padengti. Atsižvelgiant į aukštesnį viešojo sektoriaus darbo užmokesčio lygį, viešojo sektoriaus darbo užmokesčio augimas skatino didinti darbo užmokestį privačiajame sektoriuje. 2005–2008 m. nominaliosios viešojo sektoriaus darbo užmokesčio išlaidos padvigubėjo. Galiausiai paskutinėmis metų savaitėmis susikaupia daug išlaidų, todėl labai mažėja biudžeto patikimumas ir nuspėjamumas. Nepaisant 2008 m. birželio mėn. Komisijos politinėse konsultacijose pateiktų rekomendacijų, pažangos įgyvendinant privalomą vidutinės trukmės fiskalinę sistemą nematyti.

Naujosios Vyriausybės pateiktame ir vasario pabaigoje Parlamento patvirtintame 2009 m. biudžete numatytos kelios priemonės, kuriomis siekiama sumažinti deficitą nuo 5,4 % BVP 2008 m. iki 2,0 % BVP 2009 m., darant prielaidą, kad realusis BVP augimas bus 2,5 %. Tarp numatytų priemonių – ketinimai išaldyti naujas darbo vietas ir sumažinti įvairias viešojo sektoriaus premijas, mažinti išlaidas prekėms ir paslaugoms, apriboti viešojo sektoriaus darbo užmokesčio augimą ir susieti pensijas su infliacija, o ne su darbo užmokesčio pokyčiais. Kita vertus, Vyriausybė planuoja gerokai padidinti valstybės investicijas. Tačiau jau priimant biudžetą buvo aišku, kad šis siektinas deficito rodiklis nėra realus, ypač turint omenyje pernelyg optimistišką pagrindinį makroekonominį scenarijų ir pajamų projekcijas. Be to, iš esmės nereformavus išlaidų politikos, kyla rizika, susijusi su išlaidų priemonių įgyvendinimu.

4. FINANSŲ RINKOS

Rumunijos finansų sistemoje dominuoja bankų sektorius, kuris per pastaruosius kelerius metų labai greitai vystėsi. 2008 m. pabaigoje Rumunijos bankų sektoriaus bendras grynasis turtas sudarė apie 315 mlrd. RON (62 % BVP). Dauguma bankų yra užsienio kapitalo bankai. 2008 m. gruodžio mėn. kredito įstaigos, kurių didžioji dalis kapitalo priklauso užsienio investuotojams (įskaitant užsienio kapitalo bankų filialus), valdė maždaug 88 % bendro visų Rumunijoje veikiančių kredito įstaigų grynojo turto. Labiausiai pažeidžiami Rumunijoje veikiantys Austrijos, Graikijos, Prancūzijos ir Italijos kapitalo bankai.

Per pastaruosius kelerius metus Rumunijos bankų sektorius skatino greitą kreditavimo augimą, o paskolų ir indėlių santykis 2008 m. išaugo iki 122 %. Nors kreditavimo augimas prasidėjo nuo mažos bazės, daugėjant paskolų užsienio valiuta (kurios 2009 m. sausio mėn. sudarė maždaug 59 % bendro vidaus kredito privačiajam sektoriui) Rumunijos bankų sektorius tapo labai priklausomas nuo užsienio finansavimo. Antroje 2008 m. pusėje skolinimo veikla labai sulėtėjo, o metinis kreditavimo augimas sumažėjo nuo daugiau nei 60 % 2008 m. birželio mėn. iki 36,5 % 2008 m. gruodžio mėn.

Nors šiuo metu bankų sektoriaus būklė tebėra palyginti tvirta ir sektorius turi pakankamai kapitalo (kapitalo pakankamumo rodiklis 2008 m. pabaigoje buvo 12,3 %), Rumunijos finansiniam stabilumui gali grėsti rizika. Atsižvelgiant į blogėjančią makroekonominę perspektyvą galima teigti, kad artimiausiais mėnesiais neveiksnių paskolų dalis tikriausiai greitai padidės. Be to, kadangi Rumunijos privatusis sektorius labai priklauso nuo kredito užsienio valiuta, bet koks tolesnis lėjos kurso sumažėjimas skaudžiai atsilięptų namų ūkių ir įmonių balansams.

5. MOKĖJIMŲ BALANSAS IR IŠORĖS FINANSAVIMO POREIKIAI

Rumunijos ekonomikos klestėjimui pastaraisiais metais buvo būdingas didelis išorės disbalansas ir pernelyg greitai didėjantys išorės įsipareigojimai. Einamosios sąskaitos deficitas nuo 5,8 % BVP 2004 m. padidėjo iki 13,5 % BVP 2007 m., o 2008 m. liko didesnis nei 12 % BVP. Dėl to bendroji išorės skola 2008 m. pabaigoje išaugo iki 55 % BVP.

Nuo 2008 m. spalio mėn. pradžios Rumunijos finansų rinkoje tvyrojo nuolatinė įtampa. Finansinio išsiskolinimo mažinimas, silpni Rumunijos ekonomikos pagrindai ir žemesnis nei investicinis reitingas labai atsiliepia valiutos, tarpbankinėms, akcijų ir obligacijų rinkoms. Numatoma, kad išorės finansavimo padėtis ir toliau kurį laiką liks įtempta, nes nuolatinį, nors ir mažėjantį, einamosios sąskaitos deficitą, kuriam įtakos turi poreikis pratęsti didelės trumpalaikės ir ilgalaikės skolos užsienio valiuta terminą, nevisiškai padengs TUI ir kitos finansinės ir kapitalo sąskaitos įplaukos 2009–2011 m.

Atsižvelgdama į pirmiau išdėstytus faktus, Komisija mano, kad Rumunijos mokėjimų balansui iškilusi didelė grėsmė. Todėl Komisija rekomenduoja Tarybai priimti sprendimą skirti savitarpio pagalbą. Apskaičiuota, kad laikotarpiui iki pirmojo 2011 m. ketvirčio iš viso reikėtų 20 mlrd. EUR dydžio finansavimo. Į šią sumą įtrauktos lėšos numatomam nuolatiniam einamosios sąskaitos deficitui, nepakankamu mastu pratęstoms prie gražinimo termino artėjančioms paskoloms, tam tikram kapitalo nutekėjimui padengti ir oficialiosioms užsienio atsargoms sukaupti iki riziką ribojančio lygio. Daroma prielaida, kad suteikus savitarpio pagalbą užsienio bankai pratęs 100 % paskolų Rumunijai terminus, atsižvelgdami į pagrindinių užsienio bankų prisiimtą įsipareigojimą išlaikyti savo poziciją Rumunijoje (kaip patvirtinta jų bendrame 2009 m. kovo 26 d. pareiškime), o įmonių išorės skolos

patronuojančiosioms įmonėms ir Rumunijos bankų išorės skolos terminų pratęsimo rodiklis 2009 m. turėtų būti 50 %. Daroma prielaida, kad 2010 ir 2011 m. visi užsienio įsipareigojimai, kurių mokėjimo terminas artėja, bus pratęsti 100 %, atsižvelgiant į tai, kad padėtis finansų rinkose turėtų stabilizuotis ir Rumunijos pagrindinės eksporto rinkos turėtų pradėti atsigauti. Išskyrus pakankamai didelį užsienio valiutos atsargų tikslą (daugiau nei 100 % trumpalaikės išorės skolos pagal likutinį terminą), apie kitą kapitalo nutekėjimą, kaip antai nerezidentų indėlių srautai į užsienį, prekybos kreditų sumažėjimas ir investicijų portfelio srautai į užsienį, daromos atsargios prielaidos, siekiant numatyti papildomą apsaugą atliekant skaičiavimus. Pagrindinės BVP augimo prielaidos yra tokios: -4 % 2009 m. ir maždaug 0 % 2010 m. Numatomas einamosios sąskaitos deficitas – 7,5 % BVP 2009 m. ir 6,5 % BVP 2010 m.

6. ES PARAMA PAGAL MOKĖJIMŲ BALANSO PRIEMONĘ – TARPTAUTINĖS PAGALBOS DALIS

Atsižvelgdama į rimtus Rumunijos mokėjimų balansui iškilusius sunkumus, su sąlyga, kad Rumunijos valdžios institucijos tvirtai įsipareigoję įgyvendinti esminę fiskalinio, finansinio ir struktūrinio koregavimo programą, ir 2009 m. kovo 17 d. pasikonsultavusi su Ekonomikos ir finansų komitetu, Komisija rekomenduoja Tarybai skirti Rumunijai savitarpio pagalbą, numatytą Sutarties 119 straipsnyje.

Be to, Komisija, pasikonsultavusi su Ekonomikos ir finansų komitetu, siūlo, kad Taryba pagal Komisijos rekomendaciją priėmusi pirmiau minėtą sprendimą skirti Rumunijai savitarpio pagalbą, priimtą sprendimą Rumunijai skirti iki 5 mlrd. EUR dydžio vidutinės trukmės finansinę pagalbą pagal ES valstybėms narėms skirtą priemonę (nustatytą 2002 m. vasario 18 d. Tarybos reglamente (EB) Nr. 332/2002), siekiant sustiprinti Rumunijos mokėjimų balanso tvarumą.

Atsižvelgiant į dabartines aplinkybes – sumažėjusias kapitalo įplaukas ir didelį fiskalinį ir išorės disbalansą – Rumunijai derėtų suteikti vidutinės trukmės finansinę pagalbą pagal valstybių narių mokėjimų balansams skirtą priemonę (pagal Reglamentą (EB) Nr. 332/2002). Artimiausio laikotarpio tikslas – sudaryti geresnes sąlygas išorės deficitui ištaisyti, taip sumažinant pernelyg didelį spaudimą valiutos kursui, kuris priešingu atveju gali turėti labai neigiamą poveikį įmonėms ir namų ūkiams, dėl to padidėtų nuosmukis ir įtampa bankų sektoriuje.

Bendras įvertintas finansavimo poreikis iki 2011 m. pirmojo ketvirčio – 20 mlrd. EUR. ES pagalba Rumunijai teikiama kartu su Tarptautinio valiutos fondo maždaug 11,40 mlrd. SST (maždaug 12,95 mlrd. EUR, 1085 % Rumunijos TVF kvotos) parama pagal rezervinį susitarimą. Papildoma 2 mlrd. EUR daugiašalė parama bus teikiama taip: be įprastos skolinimo veiklos, Pasaulio bankas suteikia 1 mlrd. EUR, o Europos investicijų bankas (EIB) ir Europos rekonstrukcijos ir plėtros bankas (ERPB) – dar 1 mlrd. EUR.

2009 m. kovo 26 d. 9 didžiausių Rumunijoje įsteigtų užsienio kapitalo bankų patronuojančiosios institucijos bendrai įsipareigojo išlaikyti bendrąsias pozicijas Rumunijoje programos laikotarpiu ir sutiko paremti Rumunijoje veikiančius savo patronuojamuosius bankus, kad neramumų rinkose ir ekonomikos nuosmukio laikotarpiu nepablogėtų jų šiuo metu gera finansinė būklė. Šis įsipareigojimas bus iš naujo patvirtintas atskirais pagrindinių bankų patvirtinimo raštais, adresuotais Rumunijos nacionaliniam bankui (RNB), kuris kartu su buveinės valstybės priežiūros institucijomis atidžiai stebės, kaip laikomasi šio įsipareigojimo. Teikdama finansinę pagalbą Europos Sąjunga remia tvirtą Rumunijos valdžios institucijų įsipareigojimą įgyvendinti visapusišką ekonominę programą. Dėl šios programos susitarta su Rumunijos valdžios institucijomis.

Bendradarbiaudama su EFK, Komisija, pasitelkusi išvykstamuosius patikrinimus ir reguliarias valdžios institucijų ataskaitas, reguliariai tikrins, kad su pagalba susietos ekonominės politikos sąlygos būtų įgyvendintos. Per visą programos įgyvendinimo laikotarpį Komisija taip pat teiks papildomas politines konsultacijas ir techninę pagalbą konkrečiose srityse. Pagrindiniai šios programos elementai:

a. Fiskalinis konsolidavimas

Be 2009 m. biudžete, kuris priimtas 2009 m. vasario mėn., suplanuotų 3 % BVP vertės priemonių, Vyriausybė įsipareigojo imtis papildomų fiskalinio koregavimo priemonių, kurios sudarytų 1,1 % BVP. Remdamosi pakoreguota prognoze, kad 2009 m. BVP sumažės 4 %, ir papildomomis biudžetinėmis priemonėmis, valdžios institucijos siekia, kad valdžios sektoriaus deficitas būtų 5,1 % BVP – tam reikia didelio struktūrinio koregavimo, palyginti su 2008 m. rezultatu. Pataisytą 2009 m. biudžetą, parengtą atsižvelgiant į atnaujintą ekonominę prognozę ir papildomas priemones, Parlamentas patvirtins antrą 2009 m. ketvirtį.

Fiskalinis konsolidavimas bus daugiausia susijęs su išlaidomis. Palyginti su 2009 m. biudžetu, pirminės valdžios sektoriaus išlaidos bus sumažintos dar 0,85 procentinio punkto BVP. Tai bus pasiekta: i) sumažinus (maždaug 4–4,5 %, palyginti su 2008 m. lygiu) viešojo sektoriaus darbo užmokesčio išlaidas atsisakant 2009 m. suplanuoto viešojo sektoriaus darbo užmokesčio padidrinimo (iš viso 5 procentai) arba atitinkamai dar sumažinus darbuotojų skaičių ir viešojo sektoriaus darbuotojų skaičių, pvz., pakeičiant tik 1 iš 7 išėinančių darbuotojų; ii) dar sumažinus prekių ir paslaugų išlaidas ir subsidijas valstybės įmonėms; iii) sumažinus tam tikras kapitalo išlaidas, pavyzdžiui, transporto priemonėms ir biuro įrangai, ir užtikrinus realiai įgyvendinamą ES remiamų investicinių projektų tvarkaraštį. Vis dėlto numatoma, kad valstybės investicijos 2009 m. gerokai padidės, palyginti su 2008 m. (maždaug 6,5 % BVP 2009 m., palyginti su 5,75 % BVP 2008 m.). Kiek tai susiję su pajamomis, numatoma, kad įgyvendinus priemones, kurių tikslas – atsisakyti tam tikrų mokesčių atskaitos ir lengvatų (visų pirma taikomų įmonių automobiliams ir perkainoto turto amortizacijai), papildomai bus gauta 0,25 % BVP pajamų. Vyriausybė įsipareigojo tęsti su išlaidomis susijusį fiskalinį konsolidavimą ir toliau mažinti deficitą iki 4,1 % BVP 2010 m. ir iki mažesnio nei 3 % BVP 2011 m.

Per visą programos vykdymo laikotarpį Komisija nuolat teiks rekomendacijas ir patarimus Rumunijos valdžios institucijoms siekdama užtikrinti, kad deficitas būtų tvariai ištaisytas.

b. Fiskalinio valdymo reforma

Kad būtų sudarytos geresnės sąlygos tvariai sumažinti biudžeto deficitą, ketinama imtis priemonių biudžeto strategijai ir procesui tobulinti. Pagrindinis tų priemonių elementas – fiskalinės atsakomybės įstatymas, kuriame, *inter alia*, būtų reikalaujama nustatyti geresnio daugiamečio biudžeto sudarymo procedūras, biudžeto peržiūrų metines ribas ir apibrėžti fiskalines taisykles, kuriomis siekiama gerinti biudžeto vykdymą ir užtikrinti visišką atitiktį Stabilumo ir augimo pakto reikalavimams. Šiuo įstatymu taip pat būtų įsteigta fiskalinė taryba, kuri vykdytų nepriklausomą profesionalią priežiūrą.

Siekiant padidinti biudžeto nuspėjamumą ir skaidrumą, bus pertvarkyta viešojo sektoriaus atlyginimų sistema, be kita ko, suvienodinant ir supaprastinant darbo užmokesčio skales ir reformuojant premijų sistemą. Tuo siekiama išspręsti pagrindines su viešojo sektoriaus atlyginimų sistema susijusias problemas: premijos

sudaro per didelę visų atlyginimų dalį, nėra vienodos darbo užmokesčio skalės, darbo užmokestį įvairiose atlyginimų sistemos dalyse reglamentuoja daug teisės aktų.

Siekiant ilgam padidinti valstybės finansų tvarumą, bus reformuoti pagrindiniai pensijų sistemos parametrai. Tarp numatomų pokyčių – viešojo sektoriaus pensijas pradėti indeksuoti pagal vartotojų kainas, apriboti diskrecinio pensijų didinimo galimybes ir laipsniškai toliau didinti pensinį amžių (ypač moterų) daugiau, nei numatyta šiuo metu suderintuose planuose, atsižvelgiant į gyvenimo trukmės rodiklių raidą. Be to, viešojo sektoriaus darbuotojų grupėms, kurioms šiuo metu netaikomos pensijų įmokos, numatoma laipsniškai įvesti tokias įmokas. Programoje numatoma ir toliau įgyvendinti antrąją pensijų kaupimo sistemos pakopą, numatant reguliariai didinti įmokas, kaip iš pradžių planuota.

c. Pinigų ir finansų sektoriaus politika

Pinigų politika ir toliau bus siekiama kainų stabilumo ir RNB infliacijos tikslo (dabartinis tikslas – 3,5 % ±1 procentas 2009 m. pabaigoje). Finansų sektoriuje RNB, vadovaudamasis ES vertinimo gairėmis, atliks atskirų bankų balansų ir skolinimo portfelių testavimą nepalankiausiomis sąlygomis pagal skirtingus scenarijus; šiuo testavimu bus įvertintas potencialaus nuosavų lėšų padidinimo poreikis, siekiant užtikrinti, kad mokumo koeficientai liktų didesni nei 10 procentų per visą programos laikotarpį. Atlikus testavimus nepalankiausiomis sąlygomis, bus reikalaujama, kad laikydamiesi įsipareigojimo tinkamai paremti savo patronuojamuosius bankus (patvirtinto bendru 2009 m. kovo 26 d. pareiškimu) patronuojantieji bankai iki 2009 m. rugsėjo pabaigos užtikrintų pakankamus išteklius bet kokiems galimiems trūkumams, nustatytiems atliekant testavimus, padengti.

Be to, programoje numatyta iš dalies pakeisti bankininkystės ir likvidavimo įstatymus, kad bankams patiriant sunkumų būtų galima tinkamai ir veiksmingai reaguoti. Pagrindinis pakeitimų tikslas – padidinti bankų, kuriems taikoma speciali administravimo tvarka, administratorių įgaliojimus. Be bankų problemų sprendimo tvarkos, kitomis priemonėmis siekiama padidinti RNB įgaliojimus imtis taisomųjų veiksmų, numatant nuostatas, kuriomis jam leidžiama reikalauti, kad svarbūs akcininkai padidintų akcinį kapitalą ir finansiškai paremtų banką, taip pat uždrausti ar apriboti pelno paskirstymą. Vadovaujantis atitinkamais ES teisės aktais bus sustiprinta finansinė priežiūra. Be to, bus nustatyti išsamesni likvidumo ataskaitų reikalavimai, o reglamentuojamas mažiausias kapitalo pakankamumo koeficiento dydis tinkamu laiku turėtų padidėti nuo 8 iki 10 procentų. Taip pat ketinama pakeisti indėlių draudimo aktyvavimo procedūras siekiant supaprastinti ir paspartinti išmokas. Pagal pakeistus teisės aktus indėlių draudimas bus aktyvuotas per 21 dieną nuo RNB sprendimo. Galiausiai, siekdamas užtikrinti pakankamą likvidumą, RNB įsipareigoja išplėsti turto, kuris tinkamas naudoti kaip užstatas, sąrašą.

d. Struktūrinės reformos

Atsižvelgiant į politikos sritis, nurodytas šaliai skirtose rekomendacijose, kurias Taryba pateikė pagal Lisabonos strategiją, ekonominėje programoje taip pat bus numatytos struktūrinių reformų priemonės. Tarp numatytų reformų – politikos priemonės, kuriomis siekiama gerinti viešojo administravimo veiksmingumą ir našumą, didinti valstybės išlaidų kokybę, patikimai naudoti ir geriau įsisavinti ES lėšas, gerinti verslo aplinką ir spręsti nedeklaruoto darbo problemas. Komisija

padeda stiprinti vietos gebėjimus per struktūrinius fondus, kurių konkreti dalis numatyta techninei pagalbai.

Ši programa atitinka su ekonomine politika susijusias sąlygas, nustatytas Komisijos teikiamoje Tarybos sprendimo rekomendacijoje. Išsamios ekonominės politikos sąlygos, su kuriomis susietos ES paskolos išmokos, bus išdėstytos susitarimo memorandume, kuris bus sudarytas su Rumunijos valdžios institucijomis. Į šią programą taip pat bus visapusiškai atsižvelgta rengiant atnaujintą Rumunijos konvergencijos programą.

Siūlomas sprendimas baigtų galioti praėjus trejiems metams nuo jo įsigaliojimo. Siekiant, kad dabartinėmis aplinkybėmis rinkoje būtų užtikrintas būtinas lankstumas, siūloma leisti naudoti palūkanų normų apskaitos sandorius vykdant skolinimosi operaciją, kuria finansuojama paskola. Siekiant apsaugoti ES biudžetą, galimo apskaitos sandorio šalys turėtų turėti didžiausią kredito kokybės vertinimą.

Pagal 2009 m. balandžio 8 d. Komisijos pasiūlymo dėl Tarybos reglamento, iš dalies keičiančio Tarybos reglamentą (EB) Nr. 332/2002 dėl priemonės, teikiančios vidutinės trukmės finansinę pagalbą valstybių narių mokėjimų balansams, sukūrimo, nuostatas Komisija kartu su Europos kovos su sukčiavimu tarnyba ir Europos Audito Rūmais turi teisę siųsti savo pareigūnus arba tinkamai įgaliotus atstovus, kurie savo nuožiūra atliktų bet kokius su šios pagalbos valdymu susijusius techninio arba finansinio pobūdžio patikrinimus arba auditą. Bus užtikrinta, kad būtų tiriami ir tinkamai nagrinėjami įtariami ir faktiniai sukčiavimo, korupcijos ar bet kokios kitos neteisėtos veiklos atvejai, susiję su EB pagalbos mokėjimų balansui valdymu ir kenkiantys EB finansiniams interesams. Apie visus tokius atvejus ir su jais susijusias priemones, kurių ėmėsi kompetentingos nacionalinės valdžios institucijos, bus nedelsiant pranešta Komisijai. Į susitarimo memorandumą ir paskolos susitarimą bus taip pat įtrauktos naujosios Komisijos pasiūlymo dėl Tarybos reglamento, iš dalies keičiančio Reglamentą (EB) Nr. 332/2002, techninės nuostatos.

Kartu su šios programos politikos sąlygomis Komisija taip pat toliau stebės teismų reformos ir kovos su korupcija pažangą pagal Bendradarbiavimo ir patikros mechanizmą. Šio mechanizmo naudojimo trukmė nepriklauso nuo pagalbos programos trukmės. 2009 m. vasario mėn. tarpinėje ataskaitoje padaryta išvada, kad Rumunijos valdžios institucijos turėtų vėl imtis vykdyti teismų reformą ir kovoti su korupcija, kad būtų ištaisyta pastaraisiais mėnesiais vyravusi regreso tendencija. Tai pirmiausia reiškia, kad reikia priimti kodeksus, kuriais būtų modernizuota teisinė sistema, ir sparčiai tiriant su aukšto rango pareigūnais susijusias korupcijos bylas parodyti, kad teisinė sistema geba nepriklausomai ir veiksmingai įgyvendinti įstatymus.

Be politikos sąlygų, Komisija taip pat toliau stebės, ar teisingai naudojamos ES pervedimų lėšos, suteiktos prieš stojimą ir po stojimo, be kita ko, vertindama atitiktį ir atlikdama reguliarias peržiūras.

Rekomendacija

TARYBOS SPRENDIMAS

skirti Rumunijai savitarpio pagalbą

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Europos bendrijos steigimo sutartį, ypač į jos 119 straipsnį,

atsižvelgdama į Komisijos rekomendaciją, pateiktą pasikonsultavus su Ekonomikos ir finansų komitetu,

kadangi:

- (1) Rumunijos kapitalo ir finansų rinkose pastaruoju metu vis didėja įtampa, atspindinti pasaulinį ekonomikos nuosmukį ir vis didesnę susirūpinimą Rumunijos ekonomikos veiksmingumu turint omenyje jos didelį išorės deficitą ir sparčiai didėjantį valstybės biudžeto deficitą. Taip pat padidėjo spaudimas valiutos kursui, todėl kyla didelė rizika viso bankų sektoriaus stabilumui.
- (2) Reaguodami į tokią situaciją, Vyriausybė ir Rumunijos nacionalinis bankas (RNB) parengė išsamią strategiją, kuria siekiama nustatyti tvirtą makroekonominę politiką ir sumažinti įtampą finansų rinkoje; ši strategija išdėstyta ketinimų protokole, kurį Komisija gavo [...]. Ekonominės programos pagrindas – siekis sumažinti biudžeto deficitą nuo 5,4 % BVP 2008 m. iki 5,1 % BVP 2009 m. ir iki mažesnio nei 3 % BVP 2011 m. Kad būtų sudarytos geresnės sąlygos tvariai sumažinti biudžeto deficitą, ketinama imtis priemonių biudžeto strategijai ir procesui tobulinti. Į šią ekonominę programą, ypač į fiskalinius tikslus, bus atsižvelgta valstybės biudžete ir konvergencijos programoje.
- (3) Taryba reguliariai peržiūri Rumunijos įgyvendinamą ekonominę politiką: visų pirma kasmet peržiūri atnaujintą Rumunijos konvergencijos programą bei nacionalinės reformų programos įgyvendinimą, taip pat konvergencijos ataskaitoje ir metinėje pažangos ataskaitoje reguliariai apžvelgia pažangą.
- (4) Numatoma, kad išorės finansavimo padėtis ir toliau liks įtempta, nes nuolatinį, nors ir mažėjantį, einamosios sąskaitos deficitą, kuriam įtakos turi poreikis pratęsti didelės trumpalaikės ir ilgalaikės skolos užsienio valiuta terminą, nevisiškai padengs TUI ir kitos finansinės ir kapitalo sąskaitos įplaukos 2009–2011 m. Apskaičiuota, kad laikotarpiui iki pirmojo 2011 m. ketvirčio iš viso reikėtų 20 mlrd. EUR dydžio finansavimo. Daroma prielaida, kad suteikus savitarpio pagalbą užsienio bankai pratęs 100 % paskolų Rumunijai terminus, atsižvelgdami į pagrindinių užsienio bankų priimtą įsipareigojimą išlaikyti savo poziciją Rumunijoje (kaip patvirtinta jų bendrame 2009 m. kovo 26 d. pareiškimė), o įmonių išorės skolos patronuojančiosioms įmonėms ir Rumunijos bankų išorės skolos terminų pratęsimo

rodiklis 2009 m. turėtų būti 50 %. Daroma prielaida, kad 2010 ir 2011 m. visi užsienio įsipareigojimai, kurių mokėjimo terminas artėja, bus pratęsti 100 %, atsižvelgiant į tai, kad padėtis finansų rinkose turėtų stabilizuotis ir Rumunijos pagrindinės eksporto rinkos turėtų pradėti atsigauti. Išskyrus pakankamai didelį užsienio valiutos atsargų tikslą (daugiau nei 100 % trumpalaikės išorės skolos pagal likutinį terminą), apie kitą kapitalo nutekėjimą, kaip antai nerezidentų indėlių srautai į užsienį, prekybos kreditų sumažėjimas ir investicijų portfelio srautai į užsienį, daromos atsargios prielaidos, siekiant numatyti papildomą apsaugą atliekant skaičiavimus.

- (5) Rumunijos valdžios institucijos iš ES ir kitų tarptautinių finansų institucijų paprašė reikšmingos finansinės pagalbos mokėjimų balanso tvarumui paremti ir tarptautinėms valiutos atsargoms padidinti iki riziką ribojančio lygio.
- (6) Rumunijos mokėjimų balansui kyla rimta grėsmė, kuria pateisinama, kad Bendrija skubiai suteiktų savitarpio pagalbą.

PRIĖMĖ ŠĮ SPRENDIMĄ:

1 straipsnis

Bendrija Rumunijai suteikia savitarpio pagalbą.

2 straipsnis

Šis sprendimas skirtas valstybėms narėms.

Priimta Briuselyje

*Tarybos vardu
Pirmininkas*

TARYBOS SPRENDIMAS

skirti Rumunijai Bendrijos vidutinės trukmės finansinę pagalbą

EUROPOS SAJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Europos bendrijos steigimo sutartį,

atsižvelgdama į 2002 m. vasario 18 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 332/2002² dėl priemonės, teikiančios vidutinės trukmės finansinę pagalbą valstybių narių mokėjimų balansams, sukūrimo, ypač į jo 3 straipsnio 2 dalį,

atsižvelgdama į Komisijos pasiūlymą, pateiktą pasikonsultavus su Ekonomikos ir finansų komitetu (EFK),

kadangi:

- (1) Sprendimu [...] Taryba nusprendė Rumunijai suteikti savitarpio pagalbą.
- (2) Nepaisant numatomo einamosios sąskaitos būklės pagerėjimo, Komisijos, TVF ir Rumunijos valdžios institucijų 2009 m. kovo mėn. vertinimu, Rumunijos išorės finansavimo poreikis iki pirmo 2011 m. ketvirčio yra 20 mlrd. EUR, nes atsižvelgiant į pastaruosius pokyčius finansų rinkoje kapitalo ir finansinės sąskaitos būklė galėtų labai pablogėti.
- (3) Rumunijai reikėtų skirti iki 5 mlrd. EUR dydžio Bendrijos paramą pagal vidutinės trukmės finansinės pagalbos valstybių narių mokėjimų balansui priemonę, nustatytą Reglamentu (EB) Nr. 332/2002. Ta pagalba turėtų būti suteikta kartu su Tarptautinio valiutos fondo 11,40 mlrd. SST paskola (maždaug 12,95 mlrd. EUR) pagal rezervinį susitarimą, kurį numatoma patvirtinti 2009 m. gegužės 6 d. Pasaulio bankas taip pat sutiko Rumunijai suteikti 1 mlrd. EUR paskolą, o Europos investicijų bankas ir Europos rekonstrukcijos ir plėtros bankas bendrai suteiks 1 mlrd. EUR papildomą paramą.
- (4) Bendrijos pagalbą administruoti turėtų Komisija. Specialios ekonominės politikos sąlygos, dėl kurių susitarta su Rumunijos valdžios institucijomis, pasikonsultavus su EFK, turėtų būti išdėstytos susitarimo memorandume. Išsamias finansines sąlygas Komisija turėtų išdėstyti paskolos susitarime.
- (5) Komisija, pasitelkusi išvykstamuosius patikrinimus ir reguliarias Rumunijos valdžios institucijų ataskaitas, turėtų reguliariai tikrinti, kad su pagalba susietos ekonominės politikos sąlygos būtų įgyvendintos.

---

² OL L 53, 2002 2 23, p. 1.

- (6) Per visą programos įgyvendinimo laikotarpį Komisija teiks papildomas politines konsultacijas ir techninę pagalbą konkrečiose srityse.
- (7) Europos Audito Rūmai turi teisę savo nuožiūra atlikti su šios pagalbos administravimu susijusius finansinius patikrinimus arba audita. Komisija kartu su Europos kovos su sukčiavimu tarnyba turi teisę savo nuožiūra siųsti savo pareigūnus arba tinkamai įgaliotus atstovus, kurie atliktų su Bendrijos vidutinės trukmės finansinės pagalbos administravimu susijusius techninio arba finansinio pobūdžio patikrinimus arba audita.
- (8) Kartu su šios programos politikos sąlygomis Komisija ir toliau stebės teismų reformos ir kovos su korupcija pažangą pagal Bendradarbiavimo ir patikros mechanizmą. Šio mechanizmo naudojimo trukmė nepriklauso nuo pagalbos programos trukmės. Be politikos sąlygų, Komisija taip pat toliau stebės, ar teisingai naudojamos ES pervedimų lėšos, suteiktos prieš stojimą ir po stojimo, be kita ko, vertindama atitiktį ir atlikdama reguliarias peržiūras.
- (9) Pagalba turėtų būti suteikta siekiant paremti Rumunijos mokėjimų balanso tvarumą ir taip padėti sėkmingai įgyvendinti Vyriausybės ekonominės politikos programą,

PRIĖMĖ ŠĮ SPRENDIMĄ:

1 straipsnis

1. Bendrija suteikia Rumunijai vidutinės trukmės paskolą, kuri neviršija 5 mlrd. EUR ir kurios ilgiausias vidutinis terminas yra septyneri metai.
2. Bendrijos finansinė pagalba teikiama trejus metus nuo pirmosios šio sprendimo įsigaliojimo dienos.

2 straipsnis

1. Pagalbą Komisija administruoja taip, kad atitiktų Rumunijos įsipareigojimus ir Tarybos rekomendacijas, visų pirma šaliai skirtas rekomendacijas, susijusias su nacionalinės reformų programos ir konvergencijos programos įgyvendinimu.
2. Komisija, pasikonsultavusi su EFK, suderina su Rumunijos valdžios institucijomis su finansine pagalba susietas specialias ekonominės politikos sąlygas, kaip nustatyta 3 straipsnio 5 dalyje. Tos sąlygos išdėstomos susitarimo memorandume, atsižvelgiant į 1 dalyje nurodytus įsipareigojimus ir rekomendacijas. Išsamias finansines sąlygas Komisija išdėsto paskolos susitarime.
3. Bendradarbiaudama su EFK, Komisija reguliariai tikrina, ar vykdomos su pagalba susietos ekonominės politikos sąlygos. Tuo tikslu Rumunijos valdžios institucijos pateikia Komisijai visą būtiną informaciją ir visapusiškai su ja bendradarbiauja. Komisija informuoja EFK apie galimą pasiskolintų lėšų refinansavimą arba finansinių sąlygų restruktūrizavimą.
4. Rumunija pasirengia priimti ir įgyvendinti papildomas konsolidavimo priemones makrofinansiniam stabilumui užtikrinti, jei tokių priemonių prireiktų

vykdant pagalbos programą. Prieš priimdamos bet kokias minėtas papildomas priemones, Rumunijos valdžios institucijos konsultuojasi su Komisija.

3 straipsnis

1. Bendrijos finansinę pagalbą Komisija Rumunijai suteikia ne daugiau kaip penkiomis dalimis, kurių dydis bus nustatytas susitarimo memorandume.
2. Pirmąją dalį leidžiama naudoti įsigaliojus paskolos susitarimui ir susitarimo memorandumui.
3. Jei to reikia paskolai finansuoti, leidžiama laikantis rizikos ribojimo principų naudoti palūkanų normų apskeitimo sandorius su didžiausią kredito kokybės vertinimą turinčiomis sandorio šalimis.
4. Dėl leidimo naudoti tolesnes paskolos dalis Komisija sprendžia gavusi EFK nuomonę.
5. Kiekviena tolesnė dalis išmokama remiantis tuo, kad būtų tinkamai vykdoma naujoji Rumunijos Vyriausybės ekonominė programa, kuri bus įtraukta į Rumunijos konvergencijos programą ir nacionalinę reformų programą, ir ypač specialios ekonominės politikos sąlygos, išdėstytos susitarimo memorandume. *Inter alia*, tai yra:
  - (a) Priimti aiškiai apibrėžtą vidutinės trukmės fiskalinę programą, skirtą iki 2011 m. sumažinti valdžios sektoriaus biudžeto deficitą iki žemesnio už Sutartyje nustatytą pamatinę vertę (3 % BVP) lygio.
  - (b) Priimti ir vykdyti 2009 m. pataisytą biudžetą (iki antrojo 2009 m. ketvirčio), kuriame siekiama, kad valdžios sektoriaus deficitas būtų ne didesnis kaip 5,1 % BVP pagal ESS 95.
  - (c) Sumažinti nominaliąsias viešojo sektoriaus darbo užmokesčio išlaidas, palyginti su 2008 m., atsisakant 2009 m. suplanuoto viešojo sektoriaus darbo užmokesčio padidinimo (iš viso 5 procentai nominaliąja verte) (arba atitinkamai dar sumažinti darbuotojų skaičių) ir sumažinant viešojo sektoriaus darbuotojų skaičių, pvz., pakeičiant tik 1 iš 7 išeinančių darbuotojų.
  - (d) Toliau mažinti prekių ir paslaugų išlaidas ir subsidijas valstybės įmonėms.
  - (e) Tobulinti biudžeto valdymą priimant ir įgyvendinant privalomą vidutinės trukmės fiskalinę sistemą, nustatyti biudžeto peržiūrų metines ribas, įskaitant fiskalines taisykles, ir įsteigti fiskalinę tarybą, kuri vykdytų nepriklausomą profesionalią priežiūrą.
  - (f) Reformuoti viešojo sektoriaus atlyginimų sistemą, be kita ko, suvienodinant ir supaprastinant darbo užmokesčio skales ir reformuojant premijų sistemą.
  - (g) Reformuoti pagrindinius pensijų sistemos parametrus: pereiti prie pensijų indeksavimo pagal vartotojų kainas, o ne pagal darbo užmokestį, laipsniškai keisti pensinį amžių, ypač moterų, daugiau, nei numatyta šiuo metu

suderintuose planuose, ir laipsniškai įvesti pensijų įmokas viešojo sektoriaus darbuotojų grupėms, kurioms šiuo metu tokios įmokos netaikomos.

- (h) Iš dalies pakeisti bankininkystės ir likvidavimo įstatymus, kad bankams patiriant sunkumų būtų galima tinkamai ir veiksmingai reaguoti. Pagrindinis pakeitimų tikslas – padidinti bankų, kuriems taikoma speciali administravimo tvarka, administratorių įgaliojimus. Be bankų problemų sprendimo tvarkos, reikėtų padidinti RNB įgaliojimus imtis taisomųjų veiksmų, numatant nuostatas, kuriomis jam leidžiama reikalauti, kad svarbūs akcininkai padidintų akcinį kapitalą ir finansiškai paremtų banką, taip pat uždrausti ar apriboti pelno paskirstymą. Vadovaujantis atitinkamais ES teisės aktais bus sustiprinta finansinė priežiūra. Be to, bus nustatyti išsamesni likvidumo ataskaitų reikalavimai, o reglamentuojamas mažiausias kapitalo pakankamumo koeficiento dydis tinkamu laiku turėtų padidėti nuo 8 iki 10 procentų. Taip pat reikėtų pakeisti indėlių draudimo aktyvavimo procedūras siekiant supaprastinti ir paspartinti išmokas. Pagal pakeistus teisės aktus indėlių draudimas bus aktyvuotas per 21 dieną nuo RNB sprendimo. Galiausiai, siekdamas užtikrinti pakankamą likvidumą, RNB įsipareigoja išplėsti turto, kuris tinkamas naudoti kaip užstatas, sąrašą.
  - (i) Imtis struktūrinių reformų priemonių srityse, nurodytose pagal Lisabonos strategiją pateiktose šaliai skirtose rekomendacijose. Tarp šių priemonių – priemonės, kuriomis siekiama gerinti viešojo administravimo veiksmingumą ir našumą, didinti valstybės išlaidų kokybę, patikimai naudoti ir geriau įsisavinti ES lėšas, mažinti administracinę, fiskalinę ir teisinę našlą verslui ir spręsti nedeklaruoto darbo problemas, kartu plečiant apmokestinimo bazę.
6. Siekdama užtikrinti, kad programos sąlygos būtų sklandžiai įgyvendinamos, ir norėdama padėti tvariai atkurti pusiausvyrą, Komisija nuolat teiks patarimus ir rekomendacijas dėl fiskalinių, finansų rinkos ir struktūrinių reformų.
7. Rumunija atidaro specialią sąskaitą Rumunijos nacionaliniame banke gautai Bendrijos vidutinės trukmės finansinei pagalbai administruoti.

4 straipsnis

Šis sprendimas skirtas Rumunijai.

5 straipsnis

Jis skelbiamas *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

Priimta Briuselyje

Tarybos vardu
Pirmininkas

POVEIKIO BIUDŽETUI PAŽYMA

(plg. su vidaus taisyklių 16 straipsniu)

POLITIKOS SRITIS: 01 ANTRAŠTINĖ DALIS. EKONOMIKOS IR FINANSŲ REIKALAI

VEIKLA: FINANSINĖS OPERACIJOS IR PRIEMONĖS

VEIKLOS PAVADINIMAS: VIDUTINĖS TRUKMĖS ES FINANSINĖ PAGALBA RUMUNIJAI

1. PASIŪLYMO PAVADINIMAS: ATITINKAMA BIUDŽETO IŠLAIDŲ KATEGORIJA IR ANTRAŠTINĖ DALIS

01 04 01 01 EB garantija Bendrijos paskoloms, skirtoms mokėjimų balansui sureguliuoti

2. TEISINIS PAGRINDAS:

EB sutarties 119 ir 308 straipsniai; 2002 m. vasario 18 d. Tarybos reglamentas Nr. 332/2002.

3. BENDRIEJI FINANSINIŲ METŲ DUOMENYS (EUR)

Šis punktas sudaro Europos Sąjungos teikiamos garantijos struktūrą. Ji leis Komisijai aptarnauti skolą (grąžinti pagrindinę skolos dalį, sumokėti palūkanas ir kitas išlaidas) tuo atveju, jei skolininkas (Rumunija) nevykdytų įsipareigojimų.

Biudžeto įrašas („p.m.“), kuriame nurodyta biudžeto garantija, bus panaudotas tik tuomet, jei bus faktiškai pareikalauta šios garantijos. Tikimasi, kad biudžeto garantijos nebus pareikalauta.

3a – Einamieji metai

Netaikoma

		IA
Pradinė asignavimo suma finansiniams metams (biudžetas)		
Perkeltos sumos		
Papildomas asignavimas		
Bendra asignavimo suma		
Kitoje darbo programoje jau numatyti asignavimai		

Turimas likutis		
Suma siūlomai veiklai		

3b – Perkėlimas į kitą laikotarpį

Netaikoma

		IA
Perkėlimas į kitą laikotarpį		
Kitoje darbo programoje jau numatyti asignavimai		
Turimas likutis		
Suma siūlomai veiklai		

3c – Kiti finansiniai metai

Netaikoma

		IA
Pradinė asignavimo suma finansiniams metams (biudžetas)		p.m.
Perkeltos sumos		
Papildomas asignavimas		
Bendra asignavimo suma		
Kitoje darbo programoje jau numatyti asignavimai		
Turimas likutis		
Suma siūlomai veiklai		p.m.

4. VEIKLOS APRAŠAS

Siūlomą vidutinės trukmės finansinę pagalbą Rumunijai sudaro 5 mlrd. EUR Bendrijos paskola (kuri bus finansuojama Bendrijai pasiskolinus tarptautinėse kapitalo rinkose). Ji bus suteikta kaip tarptautinio finansavimo paketo, kuriam priklauso ir 11,40 mlrd. SST (apie 12,95 mlrd. EUR) TVF paskola priėmus rezervinę priemonę, dalis. Pasaulio bankas įsipareigojo skirti iš viso 1 mlrd. EUR, o EIB ir ERPB bendrai suteiks 1 mlrd. EUR papildomą paramą. Teikiant Bendrijos vidutinės

trukmės finansinę paramą Rumunijai siekiama paremti jos mokėjimų balanso tvarumą, kuriam gresia rimtas pavojus, ir tokiu būdu taip pat paremti naująją Vyriausybės ekonominę programą, kuria, be kita ko, siekiama atkurti investuotojų pasitikėjimą ir sumažinti pastaruosiu metu finansų rinkose tvyrančią įtampą. Turint omenyje svarbias tarptautines (taip pat ir tarpbankines) sąsajas, šia pagalba taip pat prisidedama prie finansinio stabilumo ne vien tik pagalbą gaunančioje šalyje. Remiamas naujasis ekonominis paketas apima siūlymą greičiau mažinti deficitą 2009–2011 m. – dėl to sumažėtų Vyriausybės finansavimo poreikis. Galiausiai konsultuojantis su Ekonomikos ir finansų komitetu Komisijos administruojama pagalba yra būdas užtikrinti, kad ES ir toliau aktyviai dalyvautų formuojant ekonominę politiką Rumunijoje ir kad ta politika atitiktų Rumunijos įsipareigojimus Europos Sąjungoje bei Tarybos rekomendacijas, ypač kiek tai susiję su nacionalinės reformų programos bei konvergencijos programos įgyvendinimu.

2009 m. kovo 26 d. 9 didžiausių Rumunijoje įsteigtų užsienio kapitalo bankų patronuojančiosios institucijos bendrai įsipareigojo išlaikyti bendrąsias pozicijas Rumunijoje programos laikotarpiu ir sutiko paremti Rumunijoje veikiančius savo patronuojamuosius bankus, kad neramumų rinkose ir ekonomikos nuosmukio laikotarpiu nepablogėtų jų šiuo metu gera finansinė būklė. Kartu su Bendrijos, TVF, Pasaulio banko, EIB ir ERPB teikiama pagalba šis pareiškimas sustiprina plataus masto paramą Rumunijos valdžios institucijoms.

Bendrijos pasiskolintoms lėšoms, gautoms kapitalo rinkose arba iš finansų įstaigų, siekiant suteikti paskolą Rumunijai, suteikiama Bendrijos garantija. Paskola gaunama kapitalo rinkose arba iš finansų įstaigų. Pagrindinė paskolų, kurios bus suteiktos Rumunijai, suma yra 5 mlrd. EUR.

Europos Sąjungos teikiamos garantijos struktūra sudarys galimybę Komisijai aptarnauti skolą, jei Rumunija nevykdytų savo įsipareigojimų.

Siekdama vykdyti įsipareigojimus, Komisija gali pasinaudoti savo grynujų pinigų ištekliais, kad laikinai aptarnautų skolą. Tokiu atveju bus taikomas 2000 m. gegužės 22 d. Tarybos reglamento (EB, Euratomas) Nr. 1150/2000, įgyvendinančio Sprendimą 2000/597/EB, Euratomas dėl Bendrijų nuosavų išteklių sistemos (OL L 130, 2000 5 31, p. 1), 12 straipsnis.

5. PATVIRTINTAS SKAIČIAVIMO METODAS

Netaikoma.

6. MOKĖJIMO GRAFIKAS (EUR)

Netaikoma.

Išlaidų kategorija	Asignavimai		Mokėjimai				
			n metai	n+1 metai	n+2 metai	n+3 metai	Vėlesni finansiniai metai

	n metai						
	n+1 metai						
	n metai						
	n+1 metai						
	Iš viso						